

LE GAMIN AU VELO

reg.& sce. Jean-Pierre & Luc Dardenne / fot. Alain Marcoen / mon. Marie-Hélène Dozo / met Thomas Doret (Cyril), Cécile De France (Samantha), Jérémie Renier (Guy), Egon Di Mateo (Wes), Olivier Gourmet (de cafébaas) e.a. / pro. Jean-Pierre & Luc Dardenne & Denis Freyd / BE – FR – IT / 87' / 2011 / dis. Cinéart

Verhaal

'Mag ik bij je komen wonen? Voor altijd?'

Cyril woont in een kindertehuis. Hij zou daar een maand blijven na de dood van zijn grootmoeder, maar zijn vader heeft niets meer van zich laten horen en is verhuisd zonder Cyril zijn adres te bezorgen. Wanneer de jongen wegloopt om zijn vader te zoeken (en zijn fiets), loopt hij letterlijk in de armen van Samantha. Hij mag in de weekends bij haar komen, en leert daar nieuwe mensen en nieuwe waarden kennen.

Achtergrond

Jean-Pierre en Luc Dardenne zijn twee Belgische regisseurs die samen films maken die zich afspelen in de provincie Luik. Al hun films hebben sociale thema's. Ze raakten in 1996 bekend met *La promesse*, met een hoofdrol voor een nog heel jonge Jérémie Renier (de vader in *Le gamin au vélo*) en Olivier Gourmet (de cafébaas in *Le gamin au vélo*). Drie jaar later, in 1999, braken ze pas echt door met *Rosetta*, over een kansarm meisje. Die film won verscheidene prijzen, waaronder de Gouden Palm in Cannes, en er werd zelfs een Belgische regeringsmaatregel om jongeren zo vlug mogelijk aan het werk te krijgen naar de film genoemd (het Rosetta-plan). Daarna volgden nog *Le fils* (2002), een film over vergeving, *L'enfant* (nog een Gouden Palm, 2007) en *Le silence de Lorna* (2008), over schijnhuwelijken en illegale immigranten.

De Dardennes werken graag met een aantal vaste acteurs, maar ook met volledig onbekenden, zoals Thomas Doret, die Cyril speelt. De meeste van hun personages leven in extreme armoede en nemen daardoor soms verkeerde beslissingen, maar (zeker in hun laatste films) wint de menselijke warmte het. Dat is ook het geval in *Le gamin au vélo*. Een ander thema dat vaak terugkomt bij de gebroeders Dardenne is de (moeilijke) relatie tussen ouders en kinderen.

Thema's

Cyril is op zoek naar zijn vader (eerst onder het mom dat hij zijn fiets terugwil), en als zijn eigen vader geen contact meer wil, gaat hij op zoek naar een alternatieve vaderfiguur. Hij denkt die te vinden in de kleine crimineel Wes.

Een thema dat daar mee samenhangt is dat van de onvoorwaardelijke liefde, zoals we zouden verwachten van een ouder voor een kind. Hier is het Samantha die Cyrils karakter en daardoor ook zijn leven een heel andere wending zal geven omdat ze onvoorwaardelijk voor hem kiest, wat hij ook uithaalt. Cyril krijgt door dat hij van de vaderfiguren in zijn leven niet zo heel veel te verwachten heeft en kiest uiteindelijk bewust voor wat hem in het begin van de film letterlijk in de schoot geworpen wordt: de liefde en zorg van Samantha.

Daarnaast is de wisselwerking tussen geweld en vergeving belangrijk. Cyril moet zijn vader proberen te vergeven voor het psychologische geweld van de afwijzing. Samantha moet Cyril vergeven (niet dat het haar veel moeite kost) om het geweld dat hij haar en anderen aandoet (Samantha voelt zonder iets te zeggen dat Cyril zich 'verkeerd' gedraagt omdat hij de afwijzing door zijn vader moet accepteren). De man van de krantenwinkel (en zijn zoon) moeten Cyril de aanval vergeven. Cyril moet uit dit alles een heel belangrijke levensles leren: dat geweld niets oplost. Of hoe menselijke warmte en (ouder)liefde een leven totaal kan veranderen.

Stijl

De typische documentaire-achtige stijl van de gebroeders Dardenne is herkenbaar aan de lange, niet helemaal stabiele shots. Ook zie je vaak de persoon tegen wie Cyril spreekt niet, net zoals een camera in een documentaire niet op tijd in de goede richting wijst. Een dergelijke stijl verhoogt het gevoel van echtheid bij de kijker. Merk ook op dat de camera vaak heel dicht bij Cyrils gezicht blijft, als om de kijker zijn emoties aan den lijve te laten voelen.

De film is verdeeld in een inleiding (Cyril wordt voorgesteld als een jongetje dat wanhopig op zoek is naar zijn vader, en de relatie met Samantha wordt in gang gezet) en drie grote min of meer afgeronde delen, telkens afgebakend door een paar maten uit het vijfde pianoconcert van Beethoven. In elk deel is er een ander personage waar Cyril zich aan denkt te kunnen optrekken. De eerste twee grote delen eindigen telkens met een afwijzing door de vader.

Er zitten nogal wat grote tijdssprongen in de film. Zo vraagt Cyril aan Samantha of hij in het weekend bij haar mag komen, in het volgende shot rijdt hij op zijn fiets in haar buurt rond. Uit de conversaties tussen hem en Samantha begrijpen we dat er toch wel wat tijd voorbij is gegaan: er zijn gesprekken geweest met de directeur en de psychologe.

Cyril heeft meestal iets roods aan. Dat heeft een praktische reden (hij valt altijd onmiddellijk op in het beeld, of hij zich nu in het bos of tussen de gebouwen bevindt), maar ook een symbolische. Rood is de kleur van de liefde die hij zo wanhopig zoekt, van de passie waarmee hij zijn vader voor zich probeert te winnen, voor de machteloze woede die hij voelt wanneer dat niet lukt. Samantha's kleur is blauw. Het lijkt wel of dat blauw voor de onschuld en de rechtvaardigheid staat: Cyrils pyjama en lakens zijn blauw, en ook zijn kleren bij de rechter.

Vragen (na de film)

- 1 Kun je de drie grote delen van de film onderscheiden? Wie is er belangrijk voor Cyril in elk afzonderlijk deel?
- 2 Waarom denk je dat Samantha de fiets van Cyril gaat terugkopen, en dat ze meteen 'ja' zegt als hij vraagt of hij de weekeindes bij haar mag doorbrengen?
- 3 Wat vind je van de reactie van Cyrils vader wanneer hij zijn zoon terugziet?
- 4 Welke trucs gebruikt Wes om Cyril voor zich te winnen? Let er ook op hoe hij zich tegen zijn grootmoeder gedraagt. Wanneer had jij door dat Wes niet te vertrouwen is?
- 5 Waarom zegt Cyril dat hij geen deel van het geld van de overval wil? Begrijp jij zijn reactie?
- 6 Geef nog een paar voorbeelden van grote tijdssprongen in de film.
- 7 Kun je de ontwikkeling schetsen die Cyril doormaakt?
- 8 Hoe kun je zien dat Samantha Cyril meteen vertrouwt en dat ze voortdurend het beste van hem wil blijven denken?
- 9 Waarom duurt het zolang (tot het einde van de film) voordat Cyril vrienden van zijn eigen leeftijd accepteert?
- 10 Kun je de scène op de kermis verklaren? Waarom springt Cyril uit de attractie?
- 11 Wat vind je van de boodschap van de film? Kun je je daarin vinden?